

บทที่ 3

บทบาทและสภาพทั่วไปของธนาคารพาณิชย์

3.1 ความเป็นมาของระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

(ชนินทร์ พิทยาวิจิตร, 2533 : 8 – 25) กล่าวว่าการธนาคารพาณิชย์ไทยเริ่มเข้ามามีบทบาทในประเทศไทยเมื่อประมาณ พ.ศ. 2431 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีผลทำให้การค้าระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศได้ขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง ขณะนั้นชาวต่างประเทศได้เข้ามาประกอบกิจการค้าในประเทศไทยมากขึ้น ระยะเวลา ๆ ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 กิจการธนาคารพาณิชย์ทางด้านเศรษฐกิจการเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นผลทำให้คนไทยเริ่มให้ความสนใจในกิจการค้าและรู้จักใช้ระบบดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์มากยิ่งขึ้น จึงได้มีการก่อตั้งธนาคารพาณิชย์กันมาก โดยต่างก็มีเหตุผลในการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไป บางธนาคารได้ดำเนินกิจการอยู่จนถึงปัจจุบัน บางธนาคารก็ได้เลิกตั้งกิจการไปบ้าง และบางธนาคารก็ได้รวมกิจการเข้าเป็นธนาคารเดียวกัน โดยความเป็นมาของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยนั้น ในระยะแรกระหว่าง พ.ศ. 2431 – 2484 ธนาคารของต่างชาติมีบทบาทที่โดดเด่นมากเมื่อเทียบกับธนาคารของไทย ในระยะนั้นมีธนาคารทั้งสิ้นอยู่ 12 ธนาคาร แต่เป็นของต่างประเทศถึง 7 แห่ง สามแห่งแรกเป็นของชาวอังกฤษ อีกสองแห่งเป็นของจีน ส่วนญี่ปุ่นและฝรั่งเศสมีชาติละแห่ง ธนาคารพาณิชย์ที่ก่อตั้งขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทยได้แก่ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ของอังกฤษ ซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ฮ่องกง ทั้งนี้เพราะประเทศอังกฤษสนใจการค้าในประเทศไทย อาจกล่าวได้ว่าเป็นยุคการธนาคารของยุโรป เพราะเป็นรูปแบบของธนาคารที่มีเงินทุนมาก จึงเป็นที่นิยมของพ่อค้าและประชาชน มีความสามารถในการระดมเงินฝากมาก แต่เนื่องจากธนาคารของต่างประเทศขาดความรู้ทางภาษาพื้นเมืองและเงื่อนไขแห่งภาวะเศรษฐกิจของท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้นักคนที่ธนาคารพาณิชย์ว่าจ้างไว้ในธนาคาร มักจะเป็นพ่อค้าชาวจีนที่มีฐานะฝากเงินจำนวนมากพอจำนวนหนึ่งเป็นผู้แนะนำลูกค้ามาขอกู้เงินจากธนาคาร

ทั้งนี้ธนาคารพาณิชย์ไทยแห่งแรกเกิดจากพระประสงค์ของ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นมหิตราชนฤทัย เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติในขณะนั้น ที่จะตั้งธนาคารพาณิชย์ที่เป็น

ของชาวไทย โดยที่ทรงตระหนักถึงความจำเป็นของประเทศที่ต้องมีการค้าขายกับต่างประเทศ ความลำบากของคนไทยและพ่อค้าชาวจีนซึ่งต้องติดต่อใช้บริการของธนาคารพาณิชย์แต่กลับไม่ได้รับความสะดวกจากธนาคารของต่างประเทศที่มาตั้งสาขาในประเทศไทยเท่าที่ควร ตลอดจนการขาดสถาบันการเงินและธนาคารของคนไทยเองมารองรับ จึงทำให้ทรงตัดสินพระทัยที่จะตั้งธนาคารพาณิชย์ที่ดำเนินงานโดยคนไทยขึ้นเอง ซึ่งทรงขนานนามว่า “บุคคลิภย์” (Book Club) โดยเปิดดำเนินการได้เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2447 ที่ตึกแถวของพระคลังข้างที่ ตำบลบ้านหม้อ เริ่มแรกดำเนินการ รับฝากเงิน แล้วนำไปให้กู้ยืมในธุรกิจเกี่ยวกับที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และการรับจำนอง ซึ่งก็ปรากฏว่าสามารถดำเนินธุรกิจไปได้ด้วยดี หลังจากดำเนินงานครบ 6 เดือน ก็เริ่มมีการขยายธุรกิจไปในด้าน “แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ” ซึ่งกลายเป็นธุรกิจที่สร้างผลกำไรให้อย่างน่าพอใจ ต่อมาได้ยื่นเรื่องเพื่อขอจัดตั้ง บริษัทแบงก์สยามกัมมาจล ทูลจำกัฒ ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ได้อย่างเป็นทางการ และกลายเป็น “ต้นแบบธนาคารไทย” เมื่อได้มีการเปลี่ยนชื่อประเทศจาก “สยาม” มาเป็น “ประเทศไทย” ส่งผลให้ชื่อต่าง ๆ ที่เคยใช้คำว่า “สยาม” ต้องเปลี่ยนมาใช้คำว่า “ไทย” แทน ดังนั้นแบงก์สยามกัมมาจลในขณะนั้นเปลี่ยนใหม่ว่า “ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด” มาตั้งแต่วันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2482

ขณะที่บทบาทของชาวจีนในสังคมไทยในระบะนั้นมีสูงมาก ชาวจีนมีความสนใจในภาคการค้าระหว่างประเทศ ผู้ค้าส่งและค้าปลีก ธุรกิจการส่งออก ชาวจีนในขณะนั้นนอกจากประกอบธุรกิจทางการค้าแล้ว ยังสนใจและก่อตั้งสถาบันการเงินของตนขึ้น รวมทั้งการก่อตั้งธนาคารพาณิชย์ตลอดจนเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญระหว่างธนาคารของต่างประเทศกับธุรกิจในท้องถิ่นด้วย แต่บทบาทของธนาคารพาณิชย์ต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมไม่สูงมากนัก เพราะส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับภาคการค้าระหว่างประเทศ มักจะให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่พ่อค้าที่ค้าขายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือเอเชียตะวันออกไกล ธนาคารจีนมักจะมีควมระมัดระวังในความเสี่ยงมากกว่าธนาคารของยุโรป ธนาคารของประเทศยุโรปส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ต่อมาในระยะที่สอง ในปี พ.ศ. 2484 เกิดสงครามโลกครั้งที่สอง มีผลทำให้ธนาคารสาขาของยุโรปต้องปิดกิจการชั่วคราว เพราะอังกฤษ ฝรั่งเศส และอเมริกา ต่างเป็นคู่สงครามของญี่ปุ่นทั้งสิ้น มีผลทำให้ธนาคารท้องถิ่นเกิดขึ้นหลายแห่ง เป็นการลดบทบาทของธนาคารยุโรปลงอย่างฉับพลัน นี่เป็นผลที่เกิดขึ้นประการหนึ่งที่ประเทศไทยเข้าทำสงครามโดยอยู่กับฝ่ายญี่ปุ่น ในระหว่างนี้มีธนาคารในประเทศได้เกิดขึ้นหลายแห่ง ที่สำคัญได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ (2487) ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยกรรม (2487) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา

(2488) ธนาคารกสิกรไทย (2488) และเป็นระยะเวลาของการขยายสาขาของระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยอีกด้วย อีกประการหนึ่งภายใต้การส่งเสริมของรัฐบาลซึ่งมีนโยบายเพื่อลดบทบาทของธนาคารต่างชาติ นอกจากนี้ในระยะเวลาดังกล่าวการค้าของไทยที่ส่งออกดีมาก สินค้าที่ส่งออกได้แก่ ข้าว ยาง และดีบุก ทำให้เงินตราต่างประเทศหลังไหลเข้ามายังประเทศไทย มีผลทำให้ระบบธนาคารพาณิชย์ขยายสาขาอย่างรวดเร็ว มาในระบอบที่สาม ระหว่าง พ.ศ. 2493 – 2537 นับว่าเป็นยุคใหม่ของระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย การบริหารการธนาคารพาณิชย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้สร้างความเป็นปึกแผ่นและความมั่นคงขึ้น ประชาชนเริ่มมีความนิยมเลื่อมใสมากขึ้น ทางการค้าได้ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพียงอัตราเดียว นอกจากนั้นยังมีการออก “พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ธนาคารพาณิชย์ปี พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด พ.ศ. 2528 ” เพื่อให้การประกอบกิจการธนาคารพาณิชย์เป็นบริษัทมหาชนจำกัด ส่วนการก่อตั้งธนาคารพาณิชย์แห่งใหม่นั้นทางราชการเข้มงวดกวดขันมาก มีผลทำให้ระบบนี้ธนาคารพาณิชย์ได้ขยายจำนวนสาขาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการในการบริการทางการเงินต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมารัฐบาลได้ใช้นโยบายการเงินเสรีโดยได้ตราพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่3) พ.ศ. 2535 ซึ่งบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน

3.1.1 จำนวนธนาคารพาณิชย์ไทยในประเทศไทยในปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. 2539 ประเทศไทยมีธนาคารพาณิชย์จำนวน 29 ธนาคาร เป็นธนาคารพาณิชย์ไทย 15 ธนาคาร และธนาคารต่างประเทศ 14 ธนาคาร เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2539 มีสำนักงานสาขาทั่วประเทศ 2,078 สาขา เป็นของธนาคารพาณิชย์ไทย 2,064 สาขา เป็นธนาคารต่างประเทศ 14 สาขา สาเหตุที่ธนาคารต่างประเทศขยายตัวน้อยมาก เนื่องจากนโยบายของทางการในการจำกัดการขยายสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

รายชื่อธนาคารพาณิชย์ไทย

ชื่อธนาคาร	วัน เดือน	ปีที่ตั้ง
1. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด	1 เมษายน	2499
2. ธนาคารนครธน จำกัด	11 ตุลาคม	2476
3. ธนาคารมหานคร จำกัด	2 สิงหาคม	2477
4. ธนาคารเอเชีย จำกัด	2 ตุลาคม	2482
5. ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด	24 พฤษภาคม	2484
6. ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด	17 พฤศจิกายน	2487
7. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด	10 ธันวาคม	2487
8. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด	27 มกราคม	2488
9. ธนาคารกสิกรไทย จำกัด	8 มิถุนายน	2488
10. ธนาคารแหลมทอง จำกัด	20 ธันวาคม	2491
11. ธนาคารสหธนาคาร จำกัด	11 มีนาคม	2492
12. ธนาคารไทยทุน จำกัด	8 เมษายน	2492
13. ธนาคารศรีนคร จำกัด	21 สิงหาคม	2493
14. ธนาคารทหารไทย จำกัด	8 พฤศจิกายน	2500
15. ธนาคารกรุงไทย จำกัด	14 มีนาคม	2509

รายชื่อสาขาธนาคารต่างประเทศในประเทศไทย

ชื่อธนาคาร	สัญชาติ	สำนักงานใหญ่	ปีที่ตั้ง
1. ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้	อังกฤษ	ฮ่องกง	2431
2. ธนาคารสแตนดาร์ดชาเตอร์	อังกฤษ	ลอนดอน	2437
3. ธนาคารอินโดซูเอช	ฝรั่งเศส	ปารีส	2440
4. ธนาคารซีไอที จำกัด	สิงคโปร์	สิงคโปร์	2452

5. ธนาคารซีวีวีที แปซิฟิก เอเชีย	ไต้หวัน	ไต้หวัน	2462
6. ธนาคารซิตีแบงก์ สาขากรุงเทพฯ	อเมริกัน	นิวยอร์ก	2466
7. ธนาคารสากลพาณิชย์แห่งประเทศไทย	ไต้หวัน	ไทเป	2490
8. ธนาคารภารตโอเวอร์ซีส์	อินเดีย	มัทรัส	2490
9. ธนาคารแห่งอเมริกา	อเมริกา	ซานฟรานซิสโก	2492
10. ธนาคารมิตซูบิ จำกัด	ญี่ปุ่น	โตเกียว	2495
11. ธนาคารแห่งโตเกียว	ญี่ปุ่น	โตเกียว	2505
12. ธนาคารเซลแมนฮัตตัน	อเมริกัน	นิวยอร์ก	2507
13. ธนาคารสหมาลายัน จำกัด	มาเลเซีย	กัวลาลัมเปอร์	2507
14. ธนาคารยูโรเบียเนอเซียน	เยอรมัน	เยอรมัน	2521

3.2 ระบบธนาคารพาณิชย์ (วเขต ฎุปรกติ : 2 - 25) ได้จัดแบ่งดังนี้

3.2.1 ระบบธนาคารพาณิชย์อิสระ (Independent or unit banking system)

เป็นโครงสร้างระบบธนาคารที่มีบริษัทที่ประกอบกิจการธนาคาร มีสำนักงานเพียงแห่งเดียว ซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธนาคารอื่น ทั้งในรูปความเป็นเจ้าของหรือภายใต้การควบคุมธนาคารในรูปแบบนี้เป็นธนาคารท้องถิ่นซึ่งเกิดขึ้นจากท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจพอที่จะจัดตั้งธนาคารขึ้นมารองรับกิจกรรมทางธุรกิจของท้องถิ่นนั้น ซึ่งแพร่หลายในสหรัฐอเมริกา โดยมีข้อดีคือยอมรู้ภาวะเศรษฐกิจและความต้องการของคนท้องถิ่นเดียวกันอย่างถ่องแท้ การบริหารของธนาคารจึงสามารถสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้นได้ดี การพิจารณาให้สินเชื่อแก่ลูกค้าจึงเป็นไปในลักษณะที่ปลอดภัย เงินทุนในท้องถิ่นจะถูกนำมาใช้เพื่อความเจริญของท้องถิ่นนั้นเป็นอย่างดี ไม่ถูกผันไปใช้ในท้องถิ่นอื่น เป็นการป้องกันอำนาจการผูกขาดได้เป็นอย่างดี แต่มีข้อเสียคือเพราะไม่สามารถกระจายความเสี่ยงได้ดีเท่ากับระบบธนาคารรูปแบบอื่น เพราะการให้สินเชื่ออยู่ในวงจำกัดตามท้องถิ่น มักจะมีเงินทุนหมุนเวียนน้อยกว่าธนาคารในรูปแบบอื่น และถ้าภาวะเศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็ว ธนาคารอาจจะมีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอในการสนองความต้องการสินเชื่อของท้องถิ่นก็ได้ และอาจจะทำให้การให้กู้ยืมโดยความสัมพันธ์ส่วนตัวมากกว่าการพิจารณาตามหลักการ อาจเกิดความไม่ปลอดภัยในหนี้สินเงินกู้ยืมได้

3.2.2 ระบบธนาคารสาขา(branch banking system)

เป็นบริษัทที่ประกอบกิจการธนาคารนั้นมีสำนักงานมากกว่าหนึ่งแห่งขึ้นไป โดยมีสำนักงานใหญ่แห่งหนึ่ง และมีสาขากระจายทั่วประเทศ สำนักงานใหญ่เป็นหัวใจสำคัญ เพราะเป็นแหล่งกำหนดนโยบาย การบริหารของธนาคาร ตลอดจนข้อปฏิบัติของสาขาต่าง ๆ พนักงานระดับสูงของสาขามักจะถูกแต่งตั้งไปจากสำนักงานใหญ่ ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยเป็นระบบธนาคารแบบสาขา ข้อดีของระบบธนาคารพาณิชย์แบบสาขา คือมีความมั่นคงกว่าระบบธนาคารแบบอิสระ เพราะสามารถกระจายความเสี่ยงในการให้กู้ตามสภาพภูมิศาสตร์การใช้เงินทุนมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะสามารถระดมเงินทุนที่เหลือใช้จากท้องถิ่นหนึ่งไปยังอีกท้องถิ่นหนึ่งได้เป็นอย่างดี สามารถระดมเงินทุนได้มากกว่าธนาคารแบบอิสระ แต่มีข้อเสีย คือมีลักษณะที่เป็นแหล่งเงินกู้ผูกขาด เพราะบริษัทที่ดำเนินกิจการธนาคารมีน้อยบริษัทและผลประโยชน์จะตกแก่บุคคลกลุ่มเดียวเท่านั้น ผู้บริหารธนาคารเป็นบุคคลภายนอกท้องถิ่นซึ่งจะทำให้ไม่รู้จักภาวะเศรษฐกิจของท้องถิ่นนั้นดีพอ อีกทั้งเป็นระบบธนาคารที่ระดมทุนจากท้องถิ่นหนึ่งไปใช้ยังอีกท้องถิ่นหนึ่ง เช่นจากเขตชนบทเข้ามาในเมืองจะมีผลทำให้การกระจายรายได้ไม่เป็นธรรม และเนื่องจากสาขาของแต่ละธนาคารมีมากมาย การควบคุมจึงเป็นไปได้ยากเกิดการทุจริตได้ดังที่ปรากฏอยู่บ่อย ๆ

3.2.3 ระบบธนาคารแบบลูกโซ่และกลุ่ม(chain and group banking system)

ในบางประเทศเช่นในสหรัฐอเมริกา รัฐแต่ละรัฐอาจจะมีกฎหมายห้ามการมีระบบธนาคารสาขา จึงเกิดมีระบบธนาคารแบบลูกโซ่และกลุ่มขึ้น เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจร่วมกัน อย่างไรก็ตาม จะต้องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคม

ลักษณะของธนาคารแบบลูกโซ่ คือการรวมตัวกันของธนาคารตั้งแต่สองแห่งขึ้นไป ซึ่งมีเงินทุนและเจ้าของตลอดจนพนักงานของตนเองเป็นเอกเทศอยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกันด้วยวิธีใดก็ได้ แต่มีใช้การควบคุมจากสำนักงานใหญ่ หรือบริษัทผู้ถือหุ้นข้างมาก (holding company) แต่อาจจะควบคุมโดยผู้ถือหุ้นข้างมาก หรือคณะกรรมการบริหารของธนาคารเหล่านั้น เป็นต้น ส่วนธนาคารแบบกลุ่มนั้น เป็นการรวมตัวกันของธนาคารในลักษณะถูกควบคุมโดยบริษัทผู้ถือหุ้นมาก (holding company) หรือบริษัทในเครือ (holding company affiliate) ก็ได้

3.3 หน้าที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์

จะเห็นว่าธนาคารพาณิชย์มีหน้าที่สำคัญในการจัดสรรเงินออมไปให้แก่ผู้ที่ต้องการเงินทุนไปใช้ในการลงทุนเพื่อเพิ่มผลผลิตต่าง ๆ หรืออาจกล่าวได้ว่า ธนาคารพาณิชย์มีหน้าที่ดึงเงินทุนจากหน่วยเกินดุลไปให้แก่หน่วยขาดดุล ฉะนั้น การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในลักษณะดังกล่าวจึงมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้ว่า ประเทศที่มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจสูง จะมีสถาบันการเงินที่เจริญเติบโตเร็วกว่าประเทศที่มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจน้อยกว่า เครื่องวัดความเจริญเติบโตของสถาบันการเงินคือ อัตราส่วนระหว่างเงินฝากเพื่อเรียกต่อรายได้ประชาชาติ ถ้าประเทศใดมีอัตราส่วนนี้สูงย่อมแสดงว่าประชาชนในประเทศนั้นมีความนิยมฝากเงินไว้กับธนาคารพาณิชย์ และธนาคารพาณิชย์ก็มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจนั้นในทางตรงกันข้าม ถ้าประเทศใดมีอัตราส่วนนี้ต่ำ ย่อมแสดงว่าประชาชนในประเทศนั้นยังไม่นิยมฝากเงินไว้กับธนาคารพาณิชย์ ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีความสำคัญน้อยลงไป โดยแบ่งหน้าที่ดังนี้

3.3.1 หน้าที่รับฝากเงิน

หน้าที่รับฝากเงินของธนาคารพาณิชย์ มีความสำคัญในด้านเศรษฐกิจมาก การฝากเงินประเภทเผื่อเรียกเป็นแหล่งอุปทานของเงิน (Money Supply) ที่ใหญ่ที่สุด ในด้านธนาคารนั้นเงินฝากจะเพิ่มขึ้นเมื่อลูกค้านำเงินสดหรือเช็คมาฝากไว้กับตน ถ้ามีการถอนเงินตามเช็ค เงินสดในมือของลูกค้าที่ได้รับเงินที่ถอนไปนั้นจะเพิ่มขึ้น และเงินฝากของธนาคารที่ถูกถอนเงินโดยเช็คนั้นจะลดลง

3.3.2 หน้าที่ให้กู้ยืมและลงทุน

เป็นหน้าที่ที่ต้องเตรียมเงินไว้สำหรับผู้ที่ต้องการเงินไปประกอบธุรกิจด้วยวิธีให้กู้ยืม (Loan) หรือวิธีลงทุน (Investment) ในหลักทรัพย์ โดยที่การให้กู้ยืมนั้นสามารถให้กู้กับบุคคลดังต่อไปนี้ การให้เอกชนกู้ยืม ผู้บริโภคทำการกู้ยืมด้วยเหตุผลส่วนตัว โดยธนาคารจะให้กู้ยืมโดยตรงหรือให้แก่บริษัทที่ขายเครื่องใช้สอยที่ทำธุรกิจแบบผ่อนก็ได้ การให้ธุรกิจกู้ยืมเพื่อกระทำการกิจการนานาประการและเป็นระยะเวลาต่าง ๆ กัน เช่นต้องการเงินเพื่อกิจการค้า อาจมีระยะยาวกว่าการกู้ยืมเพื่อการเกษตรเล็กน้อย เช่น พ่อค้ากู้เงินมาซื้อเครื่องมือเครื่องจักรเพื่อทำการผลิตเสื้อผ้า

เพื่อเพิ่มรายได้ อาจขอให้มีการชำระหนี้เป็นเวลานานปี ผู้ผลิตสินค้าจึงต้องการสินเชื่อระยะยาวขึ้น เพื่อซื้อเครื่องจักรสำหรับใช้ในการเพิ่มผลผลิต และการให้รัฐบาลกู้ยืม ธนาคารอาจให้รัฐบาลกู้ยืมเงินจำนวนมาก ๆ ได้ เช่น ในกรณีที่รัฐบาลต้องมีการใช้จ่ายในระยะที่ยังเก็บภาษีไม่ได้ โดยธนาคารจะเข้ามาซื้อพันธบัตร (Bonds) ของรัฐบาล ซึ่งจะช่วยบรรเทาความต้องการทางการเงินระยะยาวของรัฐบาล

3.3.3 หน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและหน้าที่ทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับเงิน

ให้ความสะดวกแก่ผู้ฝากเงินเมื่อต้องจ่ายเงิน เช่น เงินฝากในบัญชีประเภทเผื่อเรียก เป็นวิธีเก็บเงินที่ปลอดภัย ซึ่งบางครั้งถ้าลูกค้าต้องการกู้ยืมเงินจากธนาคาร มีบัญชีเงินฝากจะช่วยให้การกู้ยืมเงินง่ายขึ้น และเป็นการสร้างเงินฝากขึ้นใหม่ในระบบธนาคาร เมื่อธนาคารให้กู้ยืมก็จะมี การสร้างเงินฝากขึ้นใหม่ (Create New Deposits) เพิ่มจากหนี้ที่เกิดจากเงินฝากเดิม โดยธนาคารจะนำเงินที่รับฝากนั้นไปเป็นเงินสำรองตามกฎหมาย เพื่อคุ้มครองหนี้สินอันเกิดจากการฝากนั้น และนำไปเป็นเงินสภาพคล่องในการจ่ายเมื่อถูกถอนเงินฝากคืน และในทางตรงกันข้าม เมื่อธนาคารงดการให้กู้ยืมระดับการฝากเงินก็จะลดลงตามไปด้วย เนื่องจากผู้กู้เงินชำระคืนเงินกู้ให้ธนาคาร โดยการใช้เช็คสั่งจ่ายเงินจากบัญชีเงินฝากเผื่อเรียกของตน เมื่อธนาคารได้รับคำสั่งให้ชำระหนี้ตามวิธีนี้ก็หักยอดเงินออกจากบัญชีของลูกค้าและลดยอดหนี้ของตนที่มีกับธนาคารอื่น ส่วนการฝากประจำ (Time Deposit) เงินฝากประจำถือว่าเป็นทรัพย์สินสภาพคล่องของประชาชนมากกว่าเป็นส่วนหนึ่งของอุปทานของเงิน เพราะถึงแม้ว่าจะโอนไม่ได้ ผู้ฝากเงินก็สามารถถอนเงินได้โดยรวดเร็ว

3.4 การจัดประเภทสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เป็นธุรกิจหลักที่สำคัญที่สุด เป็นรายการทรัพย์สิน (Assets) ที่มีจำนวนสูงสุดในงบดุลของธนาคารพาณิชย์ และเป็นการลงทุนที่ทำรายได้ให้แก่ธนาคารพาณิชย์มากที่สุด นอกจากนี้ยังมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยธนาคารพาณิชย์จะกระจายสินเชื่อไปทุกภาคเศรษฐกิจทั้งใน ด้านพาณิชย์กรรม เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการบริโภคส่วนบุคคล

ในการให้สินเชื่อนั้น ธนาคารพาณิชย์จัดแบ่งสินเชื่อออกเป็นประเภทต่าง ๆ เพื่อประโยชน์แก่การควบคุม การปฏิบัติทางบัญชีที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ การใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางด้านบริหาร และการรายงานต่าง ๆ ทั้งทางด้านกรายงานภายใน และการรายงานให้แก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยการจัดแบ่งประเภทสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์จะมีด้วยกันหลายรูปแบบ ซึ่งการจัดแบ่งประเภทสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์จะแตกต่างกันไปตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และนโยบายการบริหารสินเชื่อของแต่ละธนาคาร

3.4.1 การจัดประเภทสินเชื่อตามลักษณะตราสารหรือสัญญา

การจัดแบ่งประเภทสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย จะมีพื้นฐานเริ่มต้นมาจากการจัดประเภทตามลักษณะตราสารหรือสัญญา โดยจัดเป็นประเภท เบิกเงินเกินบัญชี (Overdrafts) เงินกู้ (Loans) และการซื้อลดตั๋วเงิน (Bills Discounted) ดังนี้

3.4.1.1 ประเภทเบิกเงินเกินบัญชี (Overdrafts) การให้สินเชื่อประเภทนี้เป็นการให้กู้ยืมในลักษณะของบัญชีเดินสะพัด โดยผู้ขอกู้จะต้องมีบัญชีเงินฝากกระแสรายวันอยู่กับธนาคารและเงินในบัญชีจะต้องมีการหมุนเวียนอยู่ระยะหนึ่ง ซึ่งธนาคารส่วนใหญ่จะกำหนดได้ไม่ต่ำกว่า 3 เดือน เมื่อธนาคารได้ตกลงให้มีการกู้ยืมแล้วผู้กู้จะต้องทำสัญญากับธนาคาร ในสัญญาจะมีข้อกำหนดเกี่ยวกับวงเงินสูงสุดที่จะเบิกเงินเกินบัญชีได้ อัตราดอกเบี้ยและกำหนดเวลาชำระคืน และในส่วนของดอกเบี้ยนี้จะมีข้อแตกต่างกับการกู้ยืมทั่วไป คือ ดอกเบี้ยของสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีนี้ ธนาคารจะคำนวณจากยอดค้าง (Debit Balance) แต่ละวัน โดยคำนวณเป็นรายเดือน และเดบิตบัญชีกระแสรายวันของลูกค้ำทบเป็นเงินต้น ซึ่งเรียกว่า "ดอกเบี้ยทบต้น"

ในการกู้ยืมเงินประเภทเบิกเกินบัญชีนี้ลูกค้ำจะเบิกเกินบัญชีได้ภายในวงเงินสูงสุดที่ทำสัญญากับธนาคารภายในกำหนดระยะเวลาที่ตกลงกัน เงินที่ลูกค้ำนำฝากเข้าบัญชีและถ้าในบัญชีมียอดเป็นลูกหนี้ก็จะถือว่าเป็นการลดยอดหนี้กันและชำระดอกเบี้ย สินเชื่อประเภทนี้ได้รับความนิยมในวงการธุรกิจมาก และจำนวนการให้สินเชื่อประเภทเบิกเงินเกินบัญชีของธนาคารพาณิชย์ก็อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าการให้กู้ยืมประเภทอื่น และเป็นสินเชื่อที่มีการหมุนเวียนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากต่อการบริหารการเงินการธนาคาร ดังนั้น ธนาคารในต่างประเทศจึงไม่ค่อยจะนิยมให้สินเชื่อประเภทนี้นัก ซึ่งผิดกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยที่มีการขยายสินเชื่อ

ประเภทเบิกเงินเกินบัญชีออกไปมากกว่าสินเชื่อประเภทอื่น แต่แนวโน้มในอนาคตการพาณิชย์ขนาดใหญ่คงจะลดอัตราส่วนสินเชื่อประเภทเบิกเงินเกินบัญชีลงให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยนำระบบสินเชื่อครบวงจรมาใช้

3.4.1.2 ประเภทเงินกู้ (Loans) ได้แก่การให้กู้ยืมเป็นเงินก้อนตามจำนวนที่ผู้ขอตกลงกับธนาคาร โดยผู้กู้จะได้รับเงินไปเต็มจำนวนในครั้งเดียวเมื่อได้รับอนุมัติและทำสัญญากู้ยืมกับธนาคารเรียบร้อยแล้ว หรืออาจจะมีข้อตกลงแบ่งรับเป็นส่วน ๆ ตามช่วงเวลาที่ยูู้ต้องการใช้เงินก็ได้ ในการจ่ายเงินให้ผู้กู้ยืม ธนาคารอาจจ่ายเป็นเงินสด หรือจ่ายเป็น Cashier's Cheque หรือ Official's ก็ได้ หรือในกรณีที่ผู้กู้มีบัญชีเงินฝากอยู่กับธนาคารก็อาจจะให้ธนาคารโอนเงินกู้เข้าบัญชีเงินฝากไว้ก่อนก็ได้

3.4.1.3 ประเภทซื้อลดตั๋วเงิน (Bills Discounted) เป็นการให้กู้ยืมโดยมีตั๋วเงิน ได้แก่ เช็ค, ตั๋วสัญญาใช้เงิน หรือตั๋วแลกเงิน เป็นหลักฐานแห่งการเป็นหนี้ อยู่ในลักษณะของการให้กู้ยืมระยะสั้น ธนาคารจะคิดส่วนลดตามอัตราที่ตกลงกัน ตามจำนวนเงิน และจำนวนวันตามตั๋วเงินที่รับซื้อ บวกด้วยจำนวนวันที่ธนาคารจะนับเพื่อไว้สำหรับการเรียกเก็บ ส่วนลดนี้ธนาคารจะหักจากจำนวนเงินตามตั๋วเงินที่รับซื้อ เมื่อตั๋วเงินถึงกำหนดชำระ ธนาคารก็จะส่งตั๋วเงินนั้นไปเรียกเก็บเงินจากผู้จ่ายเงินต่อไป หากธนาคารเรียกเก็บเงินตามตั๋วไม่ได้ ผู้ขายลดตั๋วเงินจะต้องรับผิดชอบใช้เงินให้แก่ธนาคารพร้อมด้วยดอกเบี้ยตามสัญญา นับแต่วันที่ตั๋วเงินถูกปฏิเสธการจ่ายเงินถึงวันชำระด้วยดอกเบี้ยตามสัญญานับแต่วันที่ตั๋วเงินถูกปฏิเสธการจ่ายเงินถึงวันชำระ

3.5 บทบาทและอิทธิพลของธนาคารพาณิชย์ทางเศรษฐกิจ

ลักษณะของระบบการเงินของประเทศใดประเทศหนึ่งจะเป็นอย่างไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสำคัญของสถาบันการเงินประเภทต่างๆ โดยเปรียบเทียบที่เป็นองค์ประกอบอยู่ในระบบการเงินนั้น การศึกษาความสำคัญของสถาบันการเงินโดยเปรียบเทียบจึงเป็นประโยชน์ที่จะนำไปสู่ความเข้าใจในกลไกของระบบการเงินอยู่ไม่น้อย ดังนั้น การศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับสัดส่วนของสินทรัพย์ทั้งหมด (total assets) ความสามารถในการระดมเงินออม และการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินประเภทต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งพิจารณาได้ดังนี้

3.5.1 การถือครองสินทรัพย์ของสถาบันการเงินประเภทต่าง ๆ

ถ้าจะดูขนาดของกิจการของสถาบันการเงินดูตารางที่ 3.1 อาจจะพิจารณาจากสัดส่วนของการถือครองสินทรัพย์ของแต่ละสถาบันกับจำนวนสินทรัพย์รวมที่มีอยู่ทั้งระบบ จะเป็นการเหมาะสมกว่าการพิจารณาสัดส่วนการถือครองของเงินกองทุนของแต่ละสถาบัน ทั้งนี้เพราะธุรกิจของสถาบันการเงินนั้น เงินกองทุนมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นเมื่อเทียบกับจำนวนสินทรัพย์ทั้งหมดดังที่ได้อธิบายมาแล้ว

เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2537 ปรากฏว่าระบบธนาคารพาณิชย์ได้ถือครองสินทรัพย์เป็นร้อยละ 66.73 ของจำนวนสินทรัพย์ทั้งหมดของระบบการเงิน ติดตามด้วยระบบบริษัทเงินทุน ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ซึ่งถือครองสินทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 19.91 3.1 และ 2.03 ตามลำดับ ปรากฏว่าสถาบันการเงินทั้งสี่รวมกันถือสินทรัพย์เป็นร้อยละ 91.72 ของจำนวนสินทรัพย์ของระบบการเงินอีก 9 ประเภท

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นย่อมชี้ให้เห็นว่าขนาดของกิจการของระบบการเงิน ระบบธนาคารพาณิชย์ยังมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง กล่าวคือถือครองสัดส่วนของสินทรัพย์ประมาณร้อยละ 66 ของระบบการเงิน

3.5.2 การระดมเงินออมของสถาบันการเงินประเภทต่าง ๆ

จากตารางที่ 3.2 พิจารณาได้ว่าธนาคารพาณิชย์ได้เข้ามามีบทบาทที่โดดเด่น กล่าวคือในปี พ.ศ. 2510 - 2514 การระดมเงินออมจากประชาชนของสถาบันการเงินทั้งระบบ ระดมได้ประมาณ 8.01 พันล้านบาท สัดส่วนประมาณร้อยละ 77.33 เป็นการระดมเงินออมของธนาคารพาณิชย์ แต่สัดส่วนในการระดมเงินออมของธนาคารพาณิชย์ได้ลดลงบ้างเมื่อรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุน สถาบันการเงินประเภทอื่นเพิ่มขึ้น โดยในช่วงปี พ.ศ. 2515 - 2519 สัดส่วนการระดมเงินออมของธนาคารพาณิชย์ได้ลดลง เหลือประมาณร้อยละ 71.3 โดยเฉลี่ย และในช่วงปี พ.ศ. 2520 - 2524 ได้ลดลงเหลือประมาณร้อยละ 62.3 โดยเฉลี่ย แต่ได้กลับเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 67.36 ในช่วงปี พ.ศ. 2525 - 2529 ซึ่งเป็นช่วงที่บริษัทเงินทุนประสบปัญหาวิกฤตการณ์ครั้งที่ 2 ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2535-2539 การระดมเงินออมของสถาบันการเงินในระบบมีมูลค่า

ประมาณ 704.6 พันล้านบาท โดยระบบธนาคารพาณิชย์มีความสามารถระดมเงินออมโดยเฉลี่ย เป็นร้อยละ 60.55 ของเงินออมทั้งหมด และมีอัตราการเติบโตประมาณร้อยละ 16.45 ต่อปี โดยเฉลี่ย ติดตามด้วยบริษัทเงินทุนประมาณร้อยละ 14.3 และธนาคารออมสินระดมเงินออมเป็น ร้อยละ 7.09 ของจำนวนเงินออมทั้งหมดตามลำดับ ที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 5.5 เป็นของ สถาบันการเงินอื่นๆ สถาบันการเงิน 3 ประเภทดังกล่าวสามารถระดมเงินออมรวมสูงถึงร้อยละ 91.79 ของเงินออมทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมากใน การระดมเงินออมในระบบเศรษฐกิจไทยเป็นอันดับหนึ่งมาโดยตลอด

3.5.3 การให้สินเชื่อของสถาบันการเงินประเภทต่าง ๆ

จากตารางที่ 3.3 พิจารณาได้ว่าการให้สินเชื่อแก่ภาคเศรษฐกิจต่างๆ ของสถาบันการเงินใน ระบบ จะเห็นว่าธนาคารพาณิชย์มีความสำคัญโดดเด่นมากกว่าคือ ในช่วงปี พ.ศ. 2510 - 2514 มีสัดส่วนการให้สินเชื่อแก่ภาคเอกชน ประมาณร้อยละ 86.6 ของสินเชื่อสถาบันการเงินทั้งระบบ ต่อมาบทบาทของบริษัทเงินทุนมีมากขึ้น การให้สินเชื่อแก่ภาคเอกชนของธนาคารพาณิชย์ได้ลด ลงบ้าง คือในช่วงปี พ.ศ. 2515-2519 สถาบันการเงินทั้งระบบให้สินเชื่อ แก่ภาคเอกชนประมาณ 33.0 พันล้านบาท ในทั้งหมดนี้ประมาณร้อยละ 74.83 เป็นการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ อีกประมาณร้อยละ 14.71 เป็นของบริษัทเงินทุน ส่วนในช่วงปี พ.ศ. 2520-2524 สัดส่วนการให้ สินเชื่อแก่ภาคเอกชนของธนาคารพาณิชย์ได้ลดลงเหลือประมาณร้อยละ 70.03 โดยของบริษัท เงินทุนได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19.36 แต่หลังจากนั้นในช่วงปี พ.ศ. 2530-2534 สัดส่วนโดยเฉลี่ย การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์แก่ธุรกิจได้เพิ่มขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 76.41 (ของบริษัทเงิน ทุนประมาณร้อยละ 13.34) ส่วนในช่วงปี พ.ศ. 2535-2539 สถาบันการเงินทั้งระบบให้สินเชื่อแก่ ธุรกิจประมาณ 853.5 พันล้านบาท เท่ากับว่าในช่วงท้ายนี้ ธนาคารพาณิชย์มีสัดส่วนการให้สิน เชื้อภาคเอกชนประมาณร้อยละ 75.32 โดยเฉลี่ย และมีอัตราการเจริญเติบโตประมาณร้อยละ 22.54 ต่อปี โดยเฉลี่ย สัดส่วนที่เหลือเป็นของบริษัทเงินทุนประมาณร้อยละ 14.56 และอีกร้อย ละ 0.37 เป็นธนาคารออมสิน ร้อยละ 9.8 เป็นของสถาบันการเงินอื่น ๆ

3.5.4 บทบาทสำคัญของธนาคารพาณิชย์ในการให้สินเชื่อแก่ภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ

ในด้านสัดส่วนและทิศทางในการจัดสรรสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ให้แก่สาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ ดูได้จากตารางที่ 3.4 จะพบว่าธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อแก่สาขาเศรษฐกิจด้านการค้ามากกว่าสาขาอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2523 ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อแก่สาขาการค้าประมาณร้อยละ 32.48 และให้แก่สาขาอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ 15.15 สาขาเกษตรกรรมประมาณร้อยละ 3.93 มาใน ปี พ.ศ. 2539 สินเชื่อภาคการค้าได้ลดลงเป็นร้อยละ 22.43 ส่วนสาขาอุตสาหกรรม ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 24.51 แต่สินเชื่อสาขาเกษตรกรรมได้ลดลงเล็กน้อยเป็นร้อยละ 3.06 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนดังกล่าวเป็นการแสดงถึงสินเชื่อทางสาขาอุตสาหกรรมมีแนวโน้มในทางที่ดีขึ้น ที่จะส่งเสริมการดำเนินการลงทุนด้านการผลิต ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และเป็นฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงต่อไป แต่สินเชื่อทางสาขาเกษตรกรรมค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับสินเชื่อทางสาขาอื่น ๆ แต่สาขาเกษตรก็เป็นสาขาที่สำคัญเนื่องจากผลผลิตพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นภาคเกษตรโดยประชากรส่วนใหญ่ทำการเกษตร ดังนั้นสินเชื่อในสาขาการเกษตรยังคงมีความสำคัญมาก อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนดังกล่าวก็เป็นการแสดงถึงแนวโน้มในทางที่ดีขึ้น ซึ่งจะต้องมีการปรับทิศทางของสัดส่วนอีกต่อไปในอนาคต

3.5.5 สัดส่วนการลงทุนในภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่สำคัญ

ในด้านสัดส่วนและทิศทางการลงทุนในภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ จากตารางที่ 3.5 จะพบว่าปริมาณการลงทุนในภาคการค้ามากกว่าสาขาอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม กล่าวคือ ในช่วงปี พ.ศ. 2520-2524 มีสัดส่วนการลงทุนในภาคการค้าประมาณร้อยละ 22.15 โดยเฉลี่ย ในภาคอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ 15.38 ภาคเกษตรกรรมร้อยละ 11.18 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นภาคอื่น ๆ ร้อยละ 51.29 ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2530-2534 ซึ่งเป็นช่วงที่มีนโยบายเชิญชวนนักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนภายในประเทศมากขึ้นโดยอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่นักลงทุนจากต่างประเทศ จึงทำให้มีการลงทุนในประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะปริมาณการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 18.68 โดยเฉลี่ย ในขณะที่ปริมาณการลงทุนภาคการค้าได้ลดลงเล็กน้อยเป็นร้อยละ 18.87 ส่วนภาคเกษตรกรรมได้ลดลงเป็นร้อยละ 8.15 ส่วนที่เหลือคือการลงทุนภาคอื่น ๆ คือร้อยละ 54.31 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนดังกล่าวเป็นการแสดงถึงปริมาณการ

ลงทุนในภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่การลงทุนในภาคเกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่ภาคการค้า และภาคอื่นๆ ค่อนข้างคงที่ ต่อมาในช่วงปี 2535-2539 ปริมาณการลงทุนทั้งหมดประมาณ 1,942,123 ล้านบาท โดยมีสัดส่วนการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ 23.34 โดยเฉลี่ย และมีอัตราการเจริญเติบโตประมาณร้อยละ 4.74 ต่อปี โดยเฉลี่ย สัดส่วนที่เหลือเป็นการลงทุนในภาคอื่น ๆ ประมาณร้อยละ 49.14 เป็นการลงทุนในภาคการค้าประมาณร้อยละ 21.89 และอีกร้อยละ 5.63 เป็นการลงทุนในภาคเกษตรกรรม โดยสัดส่วนการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มที่สูงขึ้น ยกเว้นการลงทุนในภาคเกษตรกรรม อัตราการเจริญเติบโตลดลงคือ ลดลงร้อยละ 2.34 ต่อปี โดยเฉลี่ย ส่วนในภาคอื่น มีแนวโน้มลดลงบ้างเล็กน้อย

3.5.6 สัดส่วนของผลผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นในภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ

ในด้านสัดส่วนและทิศทางผลผลิตภัณฑ์ประชาชาติในภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ จากตารางที่ 3.6 จะพบเศรษฐกิจหลักที่สำคัญในอดีตคือผลผลิตภัณฑ์ประชาชาติในภาคเกษตรกรรมซึ่งมีปริมาณมากกว่าภาคอุตสาหกรรมและภาคการค้า กล่าวคือ ในช่วงปี พ.ศ. 2520-2524 มีสัดส่วนผลผลิตภัณฑ์ประชาชาติในภาคเกษตรกรรมประมาณร้อยละ 26.72 โดยเฉลี่ย ในภาคการค้าร้อยละ 24.42 ภาคอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ 22.38 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นภาคอื่น ๆ ร้อยละ 26.43 ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2530-2534 ซึ่งเป็นช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศไทยมีอัตราการเจริญเติบโตสูงมาก มีการลงทุนในประเทศมากขึ้น โดยสัดส่วนผลผลิตภัณฑ์ประชาชาติในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 31.88 โดยเฉลี่ย ในขณะที่สัดส่วนผลผลิตภัณฑ์ประชาชาติในภาคการค้าเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 29.49 ส่วนภาคเกษตรกรรมได้ลดลงเล็กน้อยเป็นร้อยละ 14.72 ส่วนที่เหลือคือสัดส่วนการลงทุนของภาคอื่น ๆ คือร้อยละ 23.91 ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2535-2539 ปริมาณผลผลิตภัณฑ์ประชาชาติทั้งหมดประมาณ 4,689,600 ล้านบาท เป็นสัดส่วนผลผลิตภัณฑ์ประชาชาติในภาคอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ 34.86 โดยเฉลี่ย และมีอัตราการเจริญเติบโตประมาณร้อยละ 1.49 ต่อปี โดยเฉลี่ย สัดส่วนผลผลิตภัณฑ์ประชาชาติในภาคการค้าประมาณร้อยละ 28.88 และอีกร้อยละ 12.04 เป็นสัดส่วนผลผลิตภัณฑ์ประชาชาติในภาคเกษตรกรรม สัดส่วนที่เหลือเป็นในภาคอื่น ๆ ประมาณร้อยละ 24.21 โดยที่สัดส่วนผลผลิตภัณฑ์ประชาชาติในภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มที่สูงขึ้น ยกเว้นในภาคเกษตรกรรมอัตราการเจริญเติบโตลดลงคือ ลดลงร้อยละ 3.19 ต่อปี โดยเฉลี่ย

3.6 การควบคุมดูแลธนาคารพาณิชย์

เนื่องจากธนาคารพาณิชย์มีบทบาท และมีความสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ จึงต้องมีการควบคุมดูแลธนาคารพาณิชย์อย่างเข้มงวด สำหรับประเทศไทยนั้น ธนาคารพาณิชย์ถูกควบคุมโดยธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลัง โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2528 และ พ.ศ. 2535 ทั้งนี้การควบคุมธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยไม่เพียงแต่มุ่งดูแลฐานะความมั่นคงของธนาคาร คุ้มครองผู้ฝากเงิน และรักษาเสถียรภาพทางการเงินของประเทศไทยเท่านั้น ทว่าการยังได้รับส่งเสริมและกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์เข้ามามีบทบาทสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลตามความจำเป็นในการเร่งรัดพัฒนาและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ได้ให้อำนาจแก่ธนาคารแห่งประเทศไทยหรือกระทรวงการคลังแล้วแต่กรณี ในการตั้งข้อกำหนดต่าง ๆ ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความมั่นคงของระบบธนาคารพาณิชย์ในด้านต่าง ๆ นั้น มีข้อกำหนดที่สำคัญคือ

3.6.1 ดำรงเงินสำรองไม่ต่ำกว่าร้อยละ 7 ของเงินฝาก เพื่อให้มีสภาพคล่องเพียงพอในการจ่ายเงินให้ประชาชน เงินสำรองตามกฎหมายนี้จะต้องดำรงในรูปเงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย(โดยไม่ได้ดอกเบี้ย) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2 เงินสดในมือไม่เกินร้อยละ 2.5 และหลักทรัพย์รัฐบาลร้อยละ 2.5

3.6.2 ดำรงเงินกองทุนให้เพียงพอกับการทำธุรกิจหรือความเสี่ยง เช่น ให้มีกองทุนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8 ของสินทรัพย์เสี่ยง (ส่วนใหญ่ คือสินเชื่อ) หรืออีกนัยหนึ่งคือ ควบคุมไม่ให้ธนาคารพาณิชย์ขยายสินทรัพย์เสี่ยงเกินกว่า 12.5 เท่าของเงินกองทุนที่มีอยู่ ต่อมาภายหลังได้มีการแก้ไขตาม พรบ.ธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2535 กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน BIS (Bank for International Settlement) คือไม่ต่ำกว่าร้อยละ 7 ของสินทรัพย์เสี่ยงตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2536 และในปีถัดไปให้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 8 ของสินทรัพย์เสี่ยง

3.6.3 การกระจายความเสี่ยงโดยการกระจายการถือหุ้น เป็นการควบคุมเกี่ยวกับการลงทุนโดยห้ามมิให้ธนาคารพาณิชย์เข้าไปถือหุ้นในบริษัทจำกัดใดเกินกว่าร้อยละ 10 ของหุ้นของบริษัทนั้น เพื่อกระจายความเสี่ยงในการลงทุน และป้องกันการเข้าไปมีบทบาทครอบงำภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ เป็นสำคัญ (อย่างไรก็ตาม ข้อกำหนดนี้เพียงจะได้รับการผ่อนผัน โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะให้ความเห็นชอบเป็นกรณีไป) สำหรับการกระจายการถือหุ้นของธนาคารพาณิชย์นั้น ได้มีการยกเลิกข้อจำกัดผู้ถือหุ้นรายย่อย เหลือเพียงแต่กำหนดให้มีผู้ถือหุ้นสัญชาติไทยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของเงินกองทุน นอกจากนี้ยังมีข้อกำหนดห้ามมิให้ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อแก่กรรมการ และบริษัทที่กรรมการถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 30 เพื่อป้องกันไม่ให้กรรมการอาศัยอำนาจของตนในทางมิชอบในการขอสินเชื่อ และป้องกันมิให้มีการอำนวยความสะดวกอยู่แต่เฉพาะกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับกรรมการหรือผู้ถือหุ้นใหญ่เท่านั้น

3.6.4 ควบคุมการแข่งขันให้อยู่ภายในขอบเขตอย่างเหมาะสม เพื่อมิให้ธนาคารพาณิชย์แข่งขันกันเองหรือแข่งขันกับสถาบันการเงินอื่น จนอาจจะทำให้ฐานะการดำเนินงานไม่มั่นคง ซึ่งจะกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศโดยมีข้อกำหนดต่าง ๆ

3.6.5 นอกจากข้อกำหนดตามกฎหมายและการจูงใจโดยทางการ (Moral Suasion) ให้ธนาคารดำเนินการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์แก่การพัฒนาและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศในด้านต่าง ๆ และเพื่อสนองนโยบายของรัฐด้วย ตัวอย่างเช่น ให้สินเชื่อแก่ภาคเศรษฐกิจสำคัญ ให้สินเชื่อแก่บุคคลในท้องถิ่นโดยในจำนวนนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของเงินฝากต้องเป็นสินเชื่อเกษตร ส่งเงินสมทบกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ซึ่งจัดขึ้นตาม พ.ร.บ. ธนาคารแห่งประเทศไทย ในอัตราร้อยละ 0.1 ของเงินฝากทุกปี (อัตราที่สามารถเรียกเก็บได้สูงสุดตามกฎหมายคือร้อยละ 0.5) เพื่อให้กองทุนฯ มีเงินทุนในการเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาของสถาบันการเงิน จึงมีการจัดตั้งกิจการวิเทศธนกิจ (BIBF) เพื่อให้เกิดการพัฒนาธุรกิจทางด้านธุรกิจเงินทุนระหว่างประเทศ โดยในวันที่ 2 มีนาคม 2536

3.7 แนวโน้มของธนาคารพาณิชย์ในอนาคต

จากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเงินที่เปลี่ยนไป ตลอดจนการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ภายใต้การดำเนินนโยบายการเงินเสรีของธนาคารแห่งประเทศไทย ทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องประกอบการภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง ทั้งระหว่างธนาคารพาณิชย์ด้วยกันเองและกับสถาบันการเงินอื่น ๆ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีความต้องการการบริการทางการเงินของลูกค้าที่ล้นหลามยิ่งขึ้น ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ย ฯลฯ เหล่านี้ล้วนกระทบต่อผลการดำเนินงานของธนาคารและกดดันให้ธนาคารพาณิชย์มีการปรับตัวในหลาย ๆ ด้าน เช่น

3.7.1 การปรับตัวในด้านการบริหารงาน

นโยบายผ่อนคลายทางการเงินส่งผลให้การบริหารงานของสถาบันการเงินต่าง ๆ มีความคล่องตัวและมีขอบข่ายที่กว้างขวางยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันก็มีความยากลำบากในการบริหารงานเพื่อความอยู่รอดของธนาคารพาณิชย์ เนื่องมาจากการแข่งขันที่รุนแรงและมีความเสี่ยงในการทำธุรกิจเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานและการบริหารสินทรัพย์ของธนาคารให้มีต้นทุนการดำเนินงานต่ำที่สุดเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเป็นอย่างมาก ขณะเดียวกันผู้บริหารจะต้องมีระเบียบวินัยดำเนินนโยบายการบริหารอย่างสุจริตรอบคอบ ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยง หรือผลกระทบอันจะเกิดจากความผันผวนของตลาดเงินได้ในระดับหนึ่ง

3.7.2 การปรับตัวทางด้านการบริการ

ธนาคารพาณิชย์จะต้องพัฒนาบริการด้านการเงินใหม่ ๆ ให้มีความหลากหลายและครอบคลุมในทุกภาคเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มความสะดวกและคล่องตัว อีกทั้งจะช่วยลดต้นทุนและความเสี่ยงในการบริหารเงินทุนให้แก่ผู้ใช้บริการ ขณะเดียวกันคุณภาพของบริการก็เป็นสิ่งจำเป็น พนักงานของธนาคารจะต้องมีความสามารถในการให้คำแนะนำปรึกษา เพื่อสร้างความพอใจให้กับลูกค้า ซึ่งจะทำให้ธนาคารสามารถขยายบริการต่าง ๆ ได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ มาประยุกต์ใช้กับการให้บริการก็จะสามารถดึงดูดลูกค้าได้เป็นอย่างดี

จะเห็นว่าการผ่อนคลายทางการเงินต่าง ๆ ตลอดจนการพัฒนาตราสารทางการเงิน การพัฒนาตลาดแรกและตลาดรอง ทำให้เกิดทางเลือกใหม่ ๆ แก่ผู้ที่ต้องการลงทุนและผู้ที่ต้องการเงินทุน กล่าวคือ ผู้ที่ต้องการลงทุนก็จะมีทางเลือกให้ลงทุนในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น อันน่าจะกระทบต่อการขยายตัวของเงินออมในระบบธนาคารพาณิชย์ ขณะที่ผู้ต้องการเงินทุนก็มีแหล่งเงินทุนที่เพิ่มขึ้นนอกจากการกู้ยืมผ่านธนาคารพาณิชย์ โดยการออกตราสารกู้ยืมเงินโดยตรงจากประชาชน การระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นต้น ทั้งนี้ จะทำให้บทบาทในการเป็นตัวกลางทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ลดลง ดังนั้น แนวโน้มในระยะต่อไปของการให้บริการของธุรกิจธนาคารจะต้องมุ่งเน้นไปสู่การเป็นระบบธนาคารการดำเนินกิจกรรมค้าปลีก(Retail banking) และหารายได้ที่มาจากค่าธรรมเนียมการให้บริการต่างๆ แก่ลูกค้า(Fee-based service) มากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันการแข่งขันทางด้านอัตราดอกเบี้ยจะลดลง และเปลี่ยนเป็นการแข่งขันทางด้านบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น

3.7.3 การปรับตัวทางด้านบุคลากร

จากการปรับตัวทางด้านบริการของธนาคารพาณิชย์ ทำให้ธนาคารต้องมีการพัฒนาคุณภาพของบุคลากร ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของธนาคารในการให้บริการแก่ลูกค้าให้มีความรู้ความเข้าใจถึงสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปอย่างถ่องแท้และทันต่อเหตุการณ์ และให้การอบรมด้านเทคนิค การนำเครื่องมือทางการเงิน ตลอดจนตราสารใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานซึ่งต้องสามารถให้คำปรึกษาและแนะนำกับลูกค้าได้ทุกกรณี

ตารางที่ 3.1 ลักษณะสำคัญของสถาบันการเงินในประเทศไทย เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2539

หน่วย : ล้านบาท

ชื่อสถาบัน	เงินฝากหรือ เทียบเท่า	การขอกู้	การระดม เงินออม	เงินกองทุน	การให้สินเชื่อ	สินทรัพย์ ทั้งหมด	สัดส่วนสินทรัพย์ ต่อสินทรัพย์ ทั้งหมด(ร้อยละ)
1.ธนาคารพาณิชย์	3,409,034.4	799,957.1	2,185,418.4	509,894.3	4,825,056.5	5,688,070.5	68.2
2.บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์	947,445.9	160,458.8	586,974.5	226,187.5	606,203.4	1,811,802.8	22.5
3.บริษัทประกันชีวิต	80,325.1	87.0	92,215.5	30,015.0	18,473.5	225,146.0	5.8
4.สหกรณ์การเกษตร	5,125.0	11,245.0	15,402.0	11,450.0	22,458.0	335,412.0	1.4
5.สหกรณ์ออมทรัพย์	26,514.0	22,548.0	100,510.0	88,452.0	214,503.0	221,530.0	2.8
6.โรงรับจำนำ	-	8,540.0	-	4,578.0	23,456.0	22,457.0	1.7
7.บริษัทเครดิตฟองซิเอร์	5,809.8	778.9	5,781.8	2,257.0	8,996.8	8,558.8	1.2
8.ธนาคารออมสิน	225,456.8	-	200,879.5	30,891.0	40,558.6	407,536.8	3.8
9.ธนาคารเพื่อการเกษตร และ สหกรณ์การเกษตร	- 133,642.8	- 3,198.0	- 45,112.7	- 16,795.2	- 169,666.9	- 216,878.5	- 2.9
10.บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรม	-	3,792.6	-	18,360.4	104,092.8	145,031.1	2.2
11.ธนาคารอาคารสงเคราะห์	189,287.2	9,000.0	78,411.1	10,811.6	198,439.5	213,994.3	2.8
12.สำนักงานธนกิจอุตสาหกรรม ขนาดย่อม	- -	- 453.8	- -	- 508.9	- 991.5	- 778.9	- 0.4
13.ธนาคารเพื่อการนำเข้า และ ส่งออกแห่งประเทศไทย	- 133.8	- 14,250.2	- -	- 3,900.1	- 7,428.4	- 34,623.8	- 0.3
รวม	4,797,318.0	1,034,312.4	3,310,705.5	949,523.0	6,216,928.9	9,309,363.5	100.0

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3.2 สัดส่วนเงินออมและอัตราการเติบโต (เฉลี่ย) ของสถาบันการเงิน

สถาบันการเงิน	2510-14	2515-19	2520-24	2525-29	2530-34	2535-39
1. ธนาคารพาณิชย์	77.33 (17.10)	71.27 (18.80)	62.32 (19.80)	67.36 (20.77)	61 (18.11)	60.55 (16.45)
2. ตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย	-	2.42 (35.19)	12.03 (40.63)	8.08 (27.21)	16.77 (72.83)	14.3 (73.48)
3. ธนาคารออมสิน	16.45 (14.14)	12.17 (15.22)	9.29 (15.87)	8.68 (25.19)	9.61 (14.37)	8.5 (14.02)
4. บริษัทเงินทุน	1.29 (100.00)	10.15 (61.19)	11.05 (32.73)	9.81 (9.62)	6.57 (17.10)	7.09 (18.14)
5. สถาบันการเงินอื่น	4.93 (17.10)	3.99 (23.35)	5.31 (26.34)	6.07 (21.89)	6.05 (20.23)	5.5 (20.07)
สัดส่วนรวม (%)	100	100	100	100	100	100
(อัตราการเติบโต %)	(17.31)	(21.47)	(21.57)	(13.41)	(24.07)	(28.43)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3.3 สัดส่วนสินเชื่อภาคเอกชนและอัตราการเติบโต (เฉลี่ย)

ของสถาบันการเงิน

สถาบันการเงิน	2510-14	2515-19	2520-24	2525-29	2530-34	2535-39
1. ธนาคารพาณิชย์	86.6 (16.49)	74.83 (24.82)	70.03 (24.09)	73.20 (16.83)	76.41 (25.3)	75.32 (22.54)
2. ตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย	- -	- -	- -	- -	- -	- -
3. ธนาคารออมสิน	0.79 (30.0)	0.41 (00.00)	0.28 (71.52)	0.33 (5.51)	0.41 (75.00)	0.37 (56.50)
4. บริษัทเงินทุน	1.75 (79.17)	14.71 (67.84)	19.36 (27.68)	15.56 (9.57)	13.34 (23.48)	14.56 (34.50)
5. สถาบันการเงินอื่น	10.86 (34.20)	10.05 (23.88)	10.33 (40.92)	10.91 (11.84)	9.84 (13.06)	9.93 (11.57)
สัดส่วนรวม (%)	100	100	100	100	100	100
(อัตราการเติบโต %)	(19.16)	(27.43)	(24.85)	(14.87)	(23.78)	(31.28)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3.4 แสดงสัดส่วนและอัตราการเติบโตของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ต่อสินเชื่อทั้งหมด
ในภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การค้า และภาคอื่นๆในช่วงปี
พ.ศ. 2520 -2539

ปี พ.ศ.	สัดส่วนสินเชื่อ (อัตราการเติบโต)							
	อุตสาหกรรม		เกษตรกรรม		การค้า		อื่นๆ	
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)
2520	13.16		3.61		32.32		50.51	
2521	13.65	(3.72)	3.85	(6.75)	33.20	(2.73)	49.80	(-1.42)
2522	14.27	(4.54)	3.98	(3.32)	35.57	(7.13)	47.78	(-0.05)
2523	15.15	(6.17)	3.93	(-1.18)	32.48	(-8.68)	50.73	(6.18)
2524	15.57	(2.77)	4.28	(8.95)	29.36	(-9.60)	50.78	(0.10)
2525	14.27	(-8.35)	4.87	(13.68)	28.48	(-3.03)	52.39	(3.16)
2526	15.62	(9.46)	5.36	(10.09)	29.54	(3.75)	49.48	(-5.55)
2527	15.92	(1.92)	5.62	(4.80)	28.34	(-4.06)	50.12	(1.29)
2528	16.89	(6.09)	5.42	(-3.43)	27.76	(-2.04)	49.92	(-0.40)
2529	16.19	(-4.14)	5.14	(-5.19)	27.22	(-1.95)	51.45	(3.07)
2530	17.96	(10.87)	5.10	(-0.73)	26.58	(-2.35)	50.36	(-2.12)
2531	21.31	(18.72)	5.44	(6.61)	26.86	(1.03)	46.39	(-7.89)
2532	22.08	(3.61)	5.67	(4.12)	26.25	(-2.26)	45.70	(-1.48)
2533	22.39	(1.40)	5.90	(4.19)	25.14	(-4.22)	46.66	(2.10)
2534	22.96	(2.55)	6.34	(7.41)	24.17	(-3.88)	46.53	(-0.28)
2535	21.90	(-4.62)	5.73	(-9.66)	24.32	(0.64)	48.05	(3.27)
2536	22.17	(1.23)	5.20	(-9.30)	24.48	(0.66)	48.15	(0.21)
2537	22.85	(3.07)	4.16	(-19.90)	24.87	(1.58)	48.12	(-0.08)
2538	24.24	(6.08)	3.51	(-15.65)	23.84	(-4.12)	48.41	(0.61)
2539	24.51	(1.11)	3.06	(-12.82)	22.43	(-5.91)	51.76	(6.92)

ตารางที่ 3.5 สัดส่วนปริมาณการลงทุนในแต่ละภาคเศรษฐกิจ (เฉลี่ย) และอัตราการเติบโต (เฉลี่ย)

สถาบันการเงิน	2520-24	2525-29	2530-34	2535-39
1.ภาคอุตสาหกรรม	15.38 (-2.50)	14.53 (3.00)	18.68 (4.55)	23.34 (4.74)
2 ภาคเกษตรกรรม	11.18 (-7.79)	11.19 (11.08)	8.15 (-15.35)	5.63 (-2.34)
3.ภาคการค้า	22.15 (3.29)	19.35 (-7.67)	18.87 (3.25)	21.89 (4.68)
4.ภาคอื่น ๆ	51.29 (1.45)	54.94 (0.62)	54.31 (1.17)	49.14 (-2.78)
สัดส่วนรวม (%)	100	100	100	100
(อัตราการเติบโต %)	(-1.38)	(1.76)	(-1.60)	(1.07)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3.6 สัดส่วนปริมาณผลิตภัณฑ์ประชาชนชาติในแต่ละภาคเศรษฐกิจและ
อัตราการเติบโต (เฉลี่ย)

สถาบันการเงิน	2520-24	2525-29	2530-34	2535-39
1.ภาคอุตสาหกรรม	22.38 (4.78)	26.31 (3.13)	31.88 (3.14)	34.86 (1.49)
2.ภาคเกษตรกรรม	26.77 (-3.61)	19.82 (-6.87)	14.72 (-5.17)	12.04 (-3.19)
3.ภาคการค้า	24.42 (5.81)	29.29 (1.56)	29.49 (-0.46)	28.88 (-1.09)
4.ภาคอื่น ๆ	26.43 (-5.09)	24.58 (0.90)	23.91 (0.22)	24.21 (1.06)
สัดส่วนรวม (%)	100	100	100	100
(อัตราการเติบโต %)	(0.47)	(-0.32)	(-0.57)	(-0.43)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย